

תשע"ה - Whatsapp - Devarim

1- ד' השלבים שבהם יורדת הנשמה למטה כדי להתלבש בגוף - אומרים בברכות השחר: 'נשמה שנתת בי טהורה היא, אתה בראת, אתה יצרת, אתה נפחת בי', ופירוש תפלה זו ע"פ חסידות הוא: בשרשה נשמת כל יהודי היא 'חלק אלקה ממעל ממש', מאוחדת לגמרי עם עצמות אלקות, וכדי שתוכל לרדת ולהתלבש בגוף האדם, צריכה להימשך למטה ע"י כמה ירידות וצמצומים, דרך כל ד' העולמות, עד שתהיה בערך להתלבש בגוף גשמי. וזהו ביאור התפלה: 'טהורה היא' - שורש הנשמה בעולם האצילות שעולם זה הוא 'טהור' מכל העלם על אלקות היות שאין בו ישות ומציאות עצמאית; 'אתה בראת' - ירידת הנשמה למטה יותר לעולם הבריאה, שפירושו 'יש מאין', והיא ראשית והתחלת מציאות ה'יש' שאין לה 'צורה' עדיין רק חומר פשוט. וכך בנשמה, כשהיא יורדת לעולם הבריאה נתחדש בה ענין הרגש של 'אני', היינו (לא במובן של גסות וגאווה, אלא) עצם הרגש שיש 'אני' שאינו אלקות; 'אתה יצרת' - ירידת הנשמה לעולם היצירה, בו מציאותה וישותה מקבלת ציור רוחני מסוים (משא"כ בהיותה בבריאה היא כמו 'חומר פשוט' ללא צורה); 'אתה נפחת בי' - התלבשות הנשמה בגוף הגשמי בפועל ממש בעולם העשיה כדי להחיותו, שזהו על שם הכתוב 'ויפח באפיו נשמת חיים', הרי שהתלבשות הנשמה בגוף להחיותו מתוארת בלשון 'ויפח' ('נפחתה'). (מתוך לקו"ת פ' דברים ד"ה ציון במשפט תפדה)

2- עומק הביאור בכך שהבריאה נקראת יש מאין - מבואר בחסידות שהתהוות הנבראים היא בדרך 'יש מאין' - דבר מלא-דבר, ולכאורה תמוה, הרי 'ממך הכל' כתיב (דברי הימים-א כט, יד), היינו שההתהוות באה מאת ה', ולא מלא-דבר 'ואין'! אלא הביאור הוא: מאחר שהנבראים הם מוגבלים ובאין ערוך מהבורא הבלי גבול, לכך, התהוותם צריכה להיות מאור אלקי מצומצם מאד, היינו 'זיו' והארה בלבד המתפשט מאתו. וזהו ענין 'יש מאין', שהתהוות הנבראים ("יש") אינה אלא מבחינה שהיא כ'אין' ואפס לגבי הקב"ה עצמו. שכן, זיו והארה לגבי העצמיות הוא כ'אין' ואפס ללא כל תפיסת מקום וחשיבות (כמו אור השמש ביחס לגוף כדור השמש, שהוא כאין ואפס, שהרי אין בזיו ובאור מאומה מגוף כדור השמש עצמו). (ע"פ לקו"ת דברים ד"ה ציון במשפט תפדה)

3- הפירוש הפנימי ב'מודים אנחנו לך' - הודאה מלשון הסכמה וביטול דעת - אומרים בתפלה: 'מודים אנחנו לך', ואחד הפירושים ב'מודים' - 'הודאה' (מלבד פירושו הפשוט מלשון שבח והודיה) הוא שמבטל את דעתו ומודה לדעת אחרים, כמו ('ב"ק כט, א) 'מודים חכמים לרבי מאיר'. ולפי זה קשה: איך יתכן שאנו 'מודים' לה' ('מודים אנחנו לך'), וכי יש איזו מחלוקת ח"ו בינינו ובין הקב"ה שאנו צריכים להודות לה? ביאור הענין הוא: אנו רואים את העולם שהוא 'יש' ומציאות קיימת הנראית לעינינו, ואילו הקב"ה הוא 'אין', היות שאינו נראה ומושג לנבראים. אבל אצלו יתברך הוא להיפך, שהקב"ה הוא המציאות האמיתית ואינו זקוק למישהו אחר עבור קיומו, ואילו כל מה שלמטה הוא יותר כ'לא' ו'כ'אין', שאין לו מציאות אמיתית (היות שאין לכל הנבראים שום מציאות וקיום מצד עצמם לולא הכח האלקי השופע בהם בכל רגע). והנה, על זה אומרים: 'מודים אנחנו לך', שמודים לה' שהאמת היא כמו שהוא בידיעתו יתברך, שלמעלה 'יש' ולמטה 'אין', אף שלפי תפיסתנו נראה להיפך. (ע"פ לקו"ת דברים ד"ה ציון במשפט תפדה)

4- ביאור הקשר בין 'ואהבת את ה' ל'והיו הדברים האלה' ע"פ פנימיות העינים - כתיב 'ואהבת את ה' אלקיך', ומיד אחר כך: 'והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום', והפירוש הפנימי בסמיכות זו: 'הדברים האלה' קאי על תורה ומצוות, ופירוש 'אנכי מצוך היום', שהקב"ה בעצמו ('אנכי') ציווה אותם (כידוע, ש'אנכי' מתייחס לעצמותו ית' ממש, שכן, על תיבת 'אנכי' מבואר בזוהר: 'כמאן דאמר, אנא מאן דאנא, ולא אתיידע מאן הוא' (כמי שאומר, אנכי

מי שאנכי, ולא נודע מי הוא), "פירוש: שאין מכיר ומשיג בחי' אנכי' אלא אנכי בעצמי" (לקו"ת במדבר א, ב), ש"הוא בחינת עצמותו ומהותו שאינו בגדר תפיסא והשגה כלל" (שם)). ולכך, ע"י קיום הדברים האלה, נמשך ומתגלה האנכי' בנפשות ישראל.

אך, כדי שאור אין סוף ב"ה אכן יתגלה ויהא מורגש בנפשו, לא די בעשיית המצוות בלבד, אף שעל ידי זה נוצר 'קשר' בין האדם המקיים המצוה והקב"ה המצווה המצוה, אלא צריך להיות ענין 'ואהבת', שישתוקק להדבק באור אין סוף ב"ה עצמו, ואז, בקיום תורה ומצוות, יאיר ויתגלה אור אין סוף ב"ה בנפשו.

וזהו שתחילה נאמר 'ואהבת את ה'", שתוכנו הוא התעוררות האהבה לה' והתשוקה לדבקה בו, ורק אחר כך כתיב 'והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום' - המשכת עצמותו ית' (אנכי) ע"י קיום תורה ומצוות, כי כדי שהמשכה זו תהיה בגילוי, יש צורך בהקדמת ענין האהבה והתשוקה אליו.

(ע"פ לקו"ת דברים ד"ה ציון במשפט תפדה)

(5- ההפרש בין שירת המלאכים ושירת הנשמות -

מצינו בדברי הנביאים שהמלאכים משבחים את ה' בשירה, כמו 'קדוש קדוש קדוש'. ואילו לגבי הנשמות לא מצינו "בשום מקום בתורה השיר של הנשמות" (מאה"ז תקס"ו).

אך, צריך לומר שגם הנשמות אומרות שירה, שכן, הנשמות בגן עדן עולות ממדריגה למדריגה, כמאמר רז"ל 'אין להם מנוחה . בעולם הבא', היינו ש"עולות . . מגן עדן התחתון לגן עדן העליון . . להתענג על ה' וליהנות מזיו השכינה" (תניא פל"ט). והלא ידוע שכל עלייה היא ע"י בחינת שירה, וכנראה בחוש, שכאשר אדם שר ניגון עמוק מאד, אזי הוא יוצא מגדרי המציאות וההגבלות שלו, ועולה לעולם עליון ורוחני יותר. כך למעלה, ענין השירה גורמת לעלייה והסתלקות מהגבלת מציאותו הנוכחית. ואם כן, צ"ל שגם הנשמות אומרות שירה כדי לפעול בעצמן עלייה זו.

והטעם שלא מפורש בתורה אודות שירת הנשמות בניגוד להמלאכים: שירת המלאכים נשמעת ברעש גדול, ולכן הנביא שמע שירתם בקול מורגש מאד. משא"כ שירת הנשמות היא "בדקות ורוחניות" . . עד שאין נרגש כלל. ולכן לא היה יכול יחזקאל ע"ה לשמוע . . [שירתן] שאינו בגדר שמיעה והרגשה כלל" (מאה"ז תקס"ו).

וזהו משום שלמלאכים יש גופים רוחניים (ראה רמב"ן בשער הגמול), ואילו לנשמות אין גופים כלל, שהן מופשטות מכל ציור והגדרה, גם של גוף רוחני. וכשם שנפש המלאך מלובשת בגוף מעצם הווייתה, כך גם שירת המלאכים אינה 'פשוטה' אלא מלובשת בקול. ואילו הנשמות שלמעלה אינן מלובשות בגוף ולכן אין לשירתם תפיסה ואחיזה כלל, שהיא למעלה מכל גדר התפיסה וההשגה.

(ע"פ לקו"ת ברכה ד"ה מזמור שיר חנוכת הבית - לשבת חזון)

(5- אין תפלת האדם נשמעת אלא אם כן נושא את כל לבו ונפשו אליו יתברך -

איתא בגמרא (תענית ח, א): 'אין תפלתו של אדם נשמעת אלא אם כן משים נפשו בכפיו, שנאמר (איכה ג, מא) 'נשא לבבינו אל כפים"'.
ופירושו לפי פשוטו הוא, שתפלת האדם מתקבלת לפני ה' רק אם מתפלל עם כל לבו בצורה אמיתית, וזו משמעות הפסוק:

"כשאנו נושאים את כפינו אל השמים, נשא אף לבבינו עמהם לשוב, להשיב לבבינו לפני המקום ב"ה" (רש"י איכה שם).
והסברת ענין נשיאת הלב אל ה' ע"פ חסידות:

"ענין מסירת נפש אינו כמו שסוברים העולם שהוא הצעקה בהתלהבות ברעש, אלא הוא כמו שכתוב 'אליך ה' נפשי אשא' [למסור את נפשו ואת כל חייו אליו יתברך], שאינו רוצה להיות 'יש' ודבר נפרד, אלא להיות בבחינת ביטול - לשאת נפשו ורוחו אליו יתברך" (לקו"ת האזינו עד, א).

כלומר, שעבודת התפלה היא להגיע לבחינת מסירת נפשו וכל מהותו האישית אליו יתברך, ע"י התבוננותו בענין גדולת ה' והעדר חשיבות כל העולמות לפניו, שבכך האדם רוצה להתבטל אליו ית' ולא להרגיש את עצמו כמציאות עצמאית ודבר נפרד מאתו (כתחושתו באופן רגיל).

(ע"פ אור התורה נ"ך כרך ג' דרושים על איכה)